

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

Кафедра філології та перекладу

Д.І. **ЗАТВЕРДЖУЮ**
Директор ІГПДУ

Д.І.
_____ Дзвінчук Д.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2018 р.

ОСНОВИ ЗІСТАВНОГО МОВОЗНАВСТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА

Другий (магістерський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань

03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціалізація

Переклад (англійська мова)
(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

Івано-Франківськ
2018 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

Кафедра філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІГПДУ

_____ Дзвінчук Д.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 2018 р.

ОСНОВИ ЗІСТАВНОГО МОВОЗНАВСТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА

Другий (магістерський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань

03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціалізація

Переклад (англійська мова)
(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

Івано-Франківськ
2018 р.

Робоча програма дисципліни «Основи зіставного мовознавства» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **магістр** за спеціалізацією «Переклад (англійська мова)».

Розробник:

канд. філол. наук, доцент

(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

М. І. Венгрінюк

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філології та перекладу

(назва кафедри)

Протокол від « 04 » вересня 2018 року № 1

Завідувач кафедри філології та перекладу

(назва кафедри)

(підпис)

О. В. Когут

(прізвище та ініціали)

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри _____

(назва кафедри)

(підпис)

О. В. Когут

(прізвище та ініціали)

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Основи зіставного мовознавства» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Семестр 1		Семестр 2	
			Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3		3			
Кількість модулів	1		1			
Загальний обсяг часу, год	90		90			
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36		36			
лекційні заняття	18		18			
семінарські заняття	-		-			
практичні заняття	18		18			
лабораторні заняття	-		-			
Самостійна робота, год, у т.ч.	54		54			
виконання курсового проекту (роботи)	-		-			
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-		-			
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	-		-			
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	10		10			
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	40		40			
підготовка звітів з лабораторних робіт	-		-			
підготовка до заліку	4		4			
Форма семестрового контролю	залік		залік			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Предметом вивчення курсу “Основи зіставного мовознавства” є розгляд основних понять, методики та сучасних досягнень зіставного мовознавства.

Мета курсу:

1. Подати системний виклад теоретичного матеріалу у сфері зіставного мовознавства.
2. Розглянути основні поняття контрастивного мовознавства.
3. Вивчити методику контрастивних досліджень.
4. Висвітлити найважливіші спільні й відмінні ознаки мов світу на всіх рівнях їхньої структури.

Завдання курсу:

- навчити студентів розуміти та якісно засвоїти теоретичний матеріал лекційного курсу “Основи зіставного мовознавства”;
- навчити студентів орієнтуватися у загальних питаннях зіставного мовознавства;
- ознайомити студентів з історією зіставного мовознавства та внеском українських вчених у зіставне мовознавство;
- навчити студентів аналізувати та оцінювати типологічну класифікацію мов;
- навчити студентів орієнтуватися та адекватно застосовувати методику зіставного мовознавства;
- ознайомити студентів із найважливішими спільними й відмінними ознаками мов світу на всіх рівнях їхньої структури;
- розвинути у студентів навички самостійного опрацювання науково-теоретичних джерел із зіставного мовознавства;
- навчити студентів адекватно аналізувати та оцінювати матеріал оригіналу та перекладу, пояснювати мовні явища, спільні та відмінні для мов оригіналу та перекладу.

Студенти повинні знати:

- основні відомості із дисципліни “Основи зіставного мовознавства”;
- понятійно-термінологічний апарат зіставного мовознавства та проблеми контрастивної лінгвістики як окремого розділу мовознавства;
- історію зіставного мовознавства;
- методи і принципи, які використовуються у зіставному мовознавстві;
- спільності і відмінності у структурах мов на основних мовних рівнях;
- спільні риси, загалом притаманні людській мові як абстракції і феномену людського духу.

Студенти повинні вміти:

- орієнтуватися в основних поняттях курсу та адекватно аналізувати та оцінювати матеріал оригіналу та перекладу, обирати прийоми передачі слів, реалій, фразеологізмів, граматичних конструкцій при перекладі;
- самостійно опрацьовувати науково-теоретичні джерела з теорії перекладу;
- орієнтуватися в історії зіставного мовознавства;
- аналізувати приклади подібностей і відмінностей між мовами, збіги і розбіжності у використанні мовних засобів на різних рівнях мовної системи;
- розкривати причини подібностей і відмінностей між мовами, застосовуючи методи і принципи, які використовуються у зіставному мовознавстві;
- визначати типи міжмовної інтерференції;
- розвивати навички роботи з науковою літературою і проведення самостійного наукового пошуку;
- пояснити мовні явища, характерні для різного роду перекладів, запропонувати власний вибір того чи іншого способу перекладу в процесі аналізу перекладеного твору.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ**3.1 Теми лекційних занять**

Таблиця 2 – Теми лекційних занять

Шифри семестрових модулів (М), змістових модулів (ЗМ) та лекцій (Л)	Модулі, змістові модулі, навчальні елементи	Обсяг лекційних занять, год.	Література	
			Порядковий номер	Розділ, підрозділ
М 1	Основи зіставного мовознавства	18		
ЗМ 1	Загальні питання зіставного мовознавства	6		

Л 1.1	Зіставне мовознавство як наука. Основи зіставного мовознавства як навчальна дисципліна. Історія зіставного мовознавства.	2	1 (o) 6 (i) 1 (i) 3(i)	1.1 С. 4-32
Л 1.2	Типологічна класифікація мов.	2	1 (o)	1.4
Л 1.3	Методика зіставного мовознавства.	2	1 (o)	1.5
ЗМ 2	Основи зіставної фонетики, лексикології та граматики	12		
Л 2.1	Лексико-семантичні системи мов у контрактивному освітленні.	2	1 (o) 2 (i)	4.1 С. 137-280
Л 2.2	Зіставна фразеологія.	2	1 (o) 2 (i)	4.2 С. 289-345
Л 2.3	Словотвір у зіставному аспекті.	2	1 (o) 2 (i)	3.1 С. 352-417
Л 2.4	Морфологічні системи мов.	2	1 (o) 2 (i)	3.2 С. 425-558
Л 2.5	Грамотичні категорії різних мов.	2	1 (o) 6 (i)	3.3 С. 32-105
Л 2.6	Зіставний синтаксис. Словосполучення та речення у різних мовах.	2	1 (o) 5 (i)	3.4 С. 45-65

3.2 Теми практичних занять

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифри семестрових модулів (М), змістових модулів (ЗМ) та практичних занять (П)	Модулі, змістові модулі, навчальні елементи	Обсяг практичних занять, год.	Література	
			Порядковий номер	Розділ, підрозділ
М 1	Основи зіставного мовознавства	18		
ЗМ 1	Загальні питання зіставного мовознавства	6		
П 1.1	Зіставне мовознавство як наука. Основи зіставного мовознавства як	2	1 (o)	1.1

	навчальна дисципліна. Практичне значення зіставного мовознавства.			
П 1.2	Мовний тип і тип у мові. Різновиди типологічної класифікації мов.	2	1 (o)	1.4
П 1.3	Принципи зіставних досліджень. Проблема мови-еталона порівняння. Рівні й аспекти зіставного дослідження. Етапи зіставного аналізу.	2	1 (o)	1.5
ЗМ 2	Основи зіставної фонетики, лексикології та граматики	12		
П 2.1	Принципи й методи зіставного дослідження лексики. Гіперогіпонімія. Фонова лексика. Полісемія. Специфіка переносних значень. Безеквівалентна лексика. Емоційна лексика. Внутрішня форма слова.	2	1 (o)	4.1
П 2.2	Типи міжмовних співвідношень фразеологізмів. Національна специфіка фразеологізмів	2	1 (o)	4.2
П 2.3	Семантичний принцип дослідження словотвору. Одиниці зіставного дослідження словотвору. Методика зіставного дослідження словотвору. Словотвірний потенціал різних класів слів.	2	1 (o)	3.1
П 2.4	Аспекти і константи зіставного дослідження морфологічних систем. Способи вираження граматичних значень у мовах світу. Частина мови.	2	1 (o)	3.2
П 2.5	Загальна характеристика граматичних категорій (роду, числа, відмінка, детермінації, ступенів порівняння, часу, виду, стану, способу, особи)	2	1 (o)	3.3
П 2.6	Зіставний синтаксис : словосполучення, речення. Актуальне членування речення.	2	1 (o) 5 (i)	3.4 С. 45-65

3.3 Завдання для самостійної та індивідуальної роботи студента

Перелік матеріалу, який вноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що винесено на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які вноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Основи зіставного мовознавства	10		
ЗМ1	Загальні питання зіставного мовознавства	2		
Т 1.1	Історія зіставного мовознавства	2	1 (о)	1.2
ЗМ 2	Основи зіставної фонетики, лексикології та граматики	8		
Т 2.1	Предмет і завдання зіставної фонетики і фонології	2	1 (о) 4 (і)	2.1
Т 2.2	Аспекти зіставлення фонологічних систем. Голосні та приголосні фонем	2	1 (о) 4 (і)	2.1
Т 2.3	Типологія складів у мовах світу	2	1 (о)	2.2
Т 2.4	Суперсегментні засоби	2	1 (о)	2.2

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

- 1 (о). Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства : підручник / Михайло Петрович Кочерган. – К. : Видавничий центр «Академія», 2006. – 424 с.
- 2 (о). Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник / Михайло Петрович Кочерган. – К. : Видавничий центр «Академія», 2006. – 464 с.
- 3 (о). Корунець І. В. Порівняльна типологія української та англійської мов : навчальний посібник для ВНЗ / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова Книга, 2004. – 464 с.
- 4 (о). Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми : підручник / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.

4.2 Додаткова література

- 1 (д). Булатецька Л. І. Теорія і теоретизація у лінгвістиці : підручник для ВНЗ / Л. І. Булатецька. – Вінниця : НоваКнига, 2004. – 176 с.

2 (д). Семчинський С. В. Вступ до порівняльно-історичного мовознавства (на матеріалі індоєвропейських мов) / С. В. Семчинський. – К. : ВПЦ – Київський університет, 2002. – 174 с.

3 (д). Передрій Г. Р. Лінгвістичний аналіз. Практикум / Г. Р. Передрій. – К. : Академія, 2013. – 280 с.

4 (д). Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2008. – 239 с.

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

1 (і). Іваницька Н. Б. Зіставне мовознавство в системі лінгвістичних дисциплін / Н. Б. Іваницька // Нова філологія. – 2014. – № 64. – С. 219–225. – Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2014_64_45

2 (і). Кононенко І. В. Українська та польська мови : контрастивне дослідження : монографія / І. В. Кононенко. – Варшава : Вид-во Варшавського університету, 2012. – 804 с. – Режим доступу:

http://images.nexto.pl/upload/virtualo/wydawnictwa_uniwersytetu_warszawskiego/bfe8b5c5c0dfa8b6a377a57c517486ac6ebfc9c0/free/bfe8b5c5c0dfa8b6a377a57c517486ac6ebfc9c0.pdf

3 (і). Лучик А. А. Українське зіставне мовознавство: стан і перспективи / А. А. Лучик // Мовознавство. – 2014. – № 6. – С. 31–39. – Режим доступу: https://movoznavstvo.org.ua/index.php?option=com_attachments&task=download&id=317

4 (і). Рудківський О. П. Деякі аспекти зіставного вивчення фонологічних систем германських та слов'янських мов / О. П. Рудківський // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія «Філологічна». – Вип. 53. – С. 204–206. – Режим доступу: <https://eprints.oa.edu.ua/4361/1/78.pdf>

5 (і). Селиверстова О. Н. Контрастивная синтаксическая семантика: опыт описания / О. Н. Селиверстова. – М. : Наука, 1990. – 150 с. – Режим доступа: <https://www.booksite.ru/fulltext/seliverst/text.pdf>

6 (і). Ярцева В. Н. Контрастивная грамматика / В. Н. Ярцева. – М. : Наука, 1981. – 111 с. – Режим доступа: <https://www.booksite.ru/fulltext/kontrgram/text.pdf>

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Схему нарахування балів під час оцінювання знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів під час оцінювання знань студентів з дисципліни

Види робіт, що контролюються	Кількість балів
1. Практичні заняття	
П 1	10
П 2	10
П 3	10
П 4	10
П 5	10
П 6	10
П 7	10
П 8	10
П 9 (контрольна робота)	20
Усього:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни